

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/24/2019
Identifikačné číslo spisu: 1315216364
Dátum vydania rozhodnutia: 10.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1315216364.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky spore žalobcu: P. L., nar. XX.XX.XXXX, D., B., zast. JUDr. KLUČKOVÁ, advokátka s. r. o., so sídlom Pluhová 29, 831 03 Bratislava, IČO 36 864 242, proti žalovanému: Pozemkové spoločenstvo lesa sv. Martina v Senci, so sídlom A. Sládkoviča 20, Senec, IČO: 34 009 051 zast. Mgr. Matej Mlkvý, Oravská 2, Senec, o 5.000,- eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 23Cb/323/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31. mája 2018, č. k. 1Cob/195/2017-191, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „okresný súdu“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 23Cb/323/2015-133 zo dňa 5. apríla 2017 v prvom výroku žalobu zamietol. Druhým výrokom rozhodol, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 5.000,- eur s úrokom z omeškania. Žalobca odôvodnil žalobu tým, že si žalovaný objednal realizáciu opláštenia haly v areále H. dňa 4.4.2011, s dátumom dodania dňa 1.7.2011. Žalovaný po lehote splatnosti neuhradil faktúru č. XXXXXX, pričom v lehote splatnosti uhradil sumu 3.000,- eur a po čiastkach sumu 2.740,- eur, pričom zostalo doplatiť 5.000,- eur. Na doplatenie sumy bol vyzvaný upomienkou č. 2 zo dňa 14.5.2014.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že žalovaný vyplatil žalobcovi nielen cenu materiálu dodaného svedkom Q., ale aj cenu prác v hodnote cca 8.000,- eur, čo viac ako trojnásobne prevyšovalo pôvodne dohodnutú cenu prác (2.150,- eur).

4. Žalobca navýšenie ceny prác odôvodňoval potrebou navyiac prác, spočívajúcich v oprave dodaného materiálu. Súd prvej inštancie sa stotožnil s tvrdením žalovaného a svedka Q. ako dodávateľa údajne

vadného materiálu, že ak mal dodaný materiál vady, mal ich reklamovať u dodávateľa (svedka Q.), čo však žalobca neurobil, resp. takúto reklamáciu v konaní nepreukázal. Rovnakú povinnosť mal aj v prípade vadného materiálu voči žalovanému. Preto mal súd prvej inštancie za to, že žalobca nebol oprávnený bez predchádzajúcej reklamácie vád u dodávateľa materiálu a žalovaného ako objednávateľa vykonať navyše práce, ktorých objednanie, prípadne odsúhlasenie žalovaný v konaní popieral a žalobca nepreukázal.

5. Ďalej uviedol, že ak žalobca fakturované navyše práce vykonal, nešlo o zmluvné plnenie žalobcu, ale podľa ust. § 451 ods. 2 OZ o bezdôvodné obohatenie, nakoľko zo strany žalobcu išlo o majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu.

6. Na záver uviedol, že žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania žalobného nároku, túto okresný súd vyhodnotil ako dôvodnú, mal za to, že žalobcov návrh bol v čase podania žaloby už premlčaný, preto mu súd nemohol priznať právnu ochranu, na základe čoho súd prvej inštancie žalobu ako premlčanú zamietol.

7. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 1Cob/195/2017-191 zo dňa 31.5.2018 tak, že v prvom výroku rozsudok Okresného súdu Bratislava III č.k. 23Cb/323/2015-133 zo dňa 5.4.2017 potvrdil. Druhým výrokom priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi vo výške 100%.

8. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, kde skonštatoval, že ak žalobca fakturované navyše práce vykonal, nešlo o zmluvné plnenie žalobcu, ale išlo v zmysle ust. § 451 ods. 2 OZ o bezdôvodné obohatenie, nakoľko zo strany žalobcu išlo o majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu.

9. Skonštatoval, že súd prvej inštancie však nesprávne vyhodnotil aplikáciu Občianskeho zákonníka v súvislosti s premlčaním žalobného nároku, keď dospel k záveru, že inštitút bezdôvodného obohatenia nie je upravený v Obchodnom zákonníku. Premlčanie posúdil v zmysle ust. § 100 ods. 1 OZ v spojení s ust. § 107 ods. 1 OZ.

10. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca sa bezdôvodne obohatil na úkor žalovaného realizovaním prác bez súhlasu žalovaného dňa 4.7.2011, kedy boli tieto práce podľa žalobcu aj faktúry č. XXXXXX vykonané, a preto premlčacia lehota márne uplynula v súlade s ust. § 107 ods. 1 OZ dňa 4.7.2013, resp. 4.7.2014. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu ako premlčanú zamietol. S týmto záverom sa odvolací súd nestotožnil, nakoľko žalobcom uplatnený nárok (na vydanie bezdôvodného obohatenia) sa premlčuje vo štvorročnej premlčacej lehote podľa § 397 Obchodného zákonníka a začiatok plynutia premlčacej doby sa riadi ust. § 391 pokiaľ Obchodný zákonník neustanovuje niečo iné, a teda odo dňa kedy bezdôvodné obohatenie vzniklo.

11. Ďalej uviedol, že aj keď samotné bezdôvodné obohatenie sa riadi Občianskym zákonníkom, premlčanie práv z neho v obchodných vzťahoch, bude podliehať iným pravidlám ako tým, ktoré platia v režime Občianskeho zákonníka. Obchodný zákonník v § 394 ods. 2 odchyľne upravuje iba premlčanie práva na vrátenie bezdôvodného obohatenia získaného plnením z neplatnej zmluvy. Obchodný zákonník pre premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo iným ako uvedeným spôsobom nemá žiadne osobitné ustanovenie, čo však neznamená, že Obchodný zákonník premlčaciu dobu pre tieto (a ďalšie) práva neupravuje. Obchodný zákonník má komplexnú úpravu premlčania obsiahnutú v § 391 až § 408.

12. Uviedol, že nie je preto na použitie úpravy premlčania podľa Občianskeho zákonníka. Takýto výklad vyplýva z toho, že Obchodný zákonník je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku osobitným predpisom. Ustanovenia § 391 a § 397 Obchodného zákonníka majú k § 107 Občianskeho zákonníka povahu lex specialis a nie naopak. Podľa § 1 ods. 1 Obchodného zákonníka treba riešiť podľa úpravy v Občianskom zákonníku len tie otázky, ktoré neupravuje Obchodný zákonník, teda vznik a obsah bezdôvodného

obohatenia a práva na jeho vydanie. Otázka premlčania práva na jeho vydanie je riešiteľná podľa úpravy Obchodného zákonníka, a preto na použitie ustanovení Občianskeho zákonníka nie je dôvod.

13. Odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvej inštancie sa správne zaoberal aj otázkou postavenia žalovaného, keď žalobca tvrdil, že žalovaný je podnikateľom a žalovaný tvrdil opak. Súd prvej inštancie správne ustálil, že v danom prípade je žalovaný v postavení podnikateľa a s týmto vyhodnotením sa v celom rozsahu stotožnil aj odvolací súd.

14. Na záver skonštatoval, že v súvislosti so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného sa žalobca bezdôvodne obohatil na úkor žalovaného zrealizovaním prác bez súhlasu žalovaného dňa 1.7.2011, najneskôr dňa 4.7.2011 ako vyplýva zo spornej faktúry č. XXXXXX a teda najneskôr odo dňa 5.7.2011 začala plynúť štvorročná premlčacia lehota, ktorá márne uplynula dňa 5.7.2015. Nakoľko k podaniu žaloby a uplatneniu nároku na vrátenie peňažných prostriedkov došlo žalobou doručenu dňa 31.7.2015 je zrejmé, že uplatnený nárok žalobcu je premlčaný.

15. Aj napriek skutočnosti, že súd prvej inštancie na otázku posúdenia premlčania aplikoval ustanovenia nesprávneho právneho predpisu a vyhodnotil nárok žalobcu za uplatnený neskoro, po uplynutí premlčacej lehoty, uvedená nesprávnosť nemala vplyv na celkovú správnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko aj odvolací súd dospel k záveru, že nárok žalobcu je uplatnený oneskorene, a teda jeho nárok je premlčaný. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a ust. § 262 ods. 1 CSP.

16. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie zo dňa 24.9.2018, ktoré odôvodnil podľa § 420 písm. f/ CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ namieta, že súd prvej inštancie sa v rozsudku vôbec nezaoberal konkrétnou, medzi stranami nespornou skutočnosťou, že žalovaný za účelom realizovania týchto naviac prác poskytoval žalobcovi súčinnosť formou odvozu stavebného odpadu. Uvedené pochybenie podľa dovolateľa prevzal do rozsudku aj odvolací súd, ktorý len skonštatoval správnosť záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie. Tvrdí, že mu nie je zrejmé, ako súdy dospeli k záveru o tom, že žalobcom dodávané „naviac práce“ neboli dodané na základe dohody účastníkov konania, ale išlo o plnenie bez právneho dôvodu, hoci medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalovaný poskytoval žalobcovi pri realizácii týchto „naviac prác“ potrebnú súčinnosť spočívajúcu v odvoze stavebného odpadu. Na základe uvedeného má dovolateľ za to, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený. Ďalej uviedol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený, nepresvedčivý a nepreskúmateľný. Podľa dovolateľa sa súd prvej inštancie, ani odvolací súd nerespektovali požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku, čím žalobcovi odňali možnosť konať pred súdom, vrátane možnosti náležite skutkovo aj právne argumentovať proti napadnutému rozsudku v rámci využitia opravných prostriedkov a súčasne porušil právo žalobcu na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a v článku 6 ods. 1 Dohovoru, čím je súčasne naplnený dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f/ CSP. Na záver žalobca navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konania a zároveň rozhodol, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%.

17. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý má za to, že dovolateľom uvádzaný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP je neodôvodnený. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu podľa ust. § 448 CSP zamietol.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)] skúmal, či sú splnené procesné podmienky pre to, aby dovolaním napadnuté rozhodnutie bolo podrobené dovolaciemu prieskumu.

19. Nevyhnutnou procesnou podmienkou v dovolacom konaní je povinné právne zastúpenie dovolateľa.

Povinné právne zastúpenie je zakotvené v § 429 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého musí byť dovolateľ v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Uvedená povinnosť nemusí byť splnená, iba ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), alebo ak ide o dovolateľa v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti Civilného sporového poriadku zastúpeného osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. c/ CSP).

20. V rozhodovanej veci dovolanie nebolo spísané advokátom, ale advokátskym koncipientom, čím nebola splnená jedna zo zákonných podmienok v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolanie zo dňa 24.9.2018 bolo síce zaslané pod hlavičkou právneho zástupcu JUDr. KLUČKOVÁ, advokátka s. r. o., dovolanie ako vyplýva sprievodnej správy (čl. 204 spisu), ako aj z výsledku overenia kvalifikovaného elektronického podpisu (čl. 211), však bolo spísané, podpísané a podané advokátskou koncipientkou Mgr. K..

21. Vyššie uvedené preukazuje aj priložené poverenie zo dňa 13.6.2018 (čl. 209), ktorým Advokátska kancelária JUDr. KLUČKOVÁ, advokátka, s. r. o., (splnomocniteľ) poverila advokátskeho koncipienta Mgr. K. W. (splnomocnenec), na právne zastupovanie vo všetkých právnych úkonoch a konaniach, na prijímanie a doručovanie písomností, podávanie návrhov a žiadostí, k uzatváraniu zmliev, uznávaní uplatnených nárokov, zdávania sa nárokov, podávaniu opravných prostriedkov a ich vzdávaniu sa, na prijímanie plnení, na podanie návrhu na výkon exekúcie, zastupovanie konaní a iné a to i vo veciach, keď je podľa osobných právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie. Zároveň poverila splnomocnenca najmä (nie výlučne) na zastupovanie splnomocniteľa, t.j. na konanie v mene a na účet splnomocniteľa pred súdmi ako aj inými orgánmi verejnej moci a to najmä (nie výlučne) na podpisovanie, odosielanie a preberanie akýchkoľvek elektronických podaní, a to vo všetkých konaniach, v ktorých je splnomocniteľ právnym zástupcom klienta, ktorého sa dané elektronické podanie týka.

22. Dovolací súd uvádza, že na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016, v prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku (t. j. po 1. júli 2016) súd nevyzýva v prípade neúplného dovolania dovolateľa na odstránenie väd dovolania. Jedinou výnimkou je ustanovenie § 436 ods. 1 CSP, ktoré je zamerané na odstránenie väd podľa § 429 CSP (nedostatok zastúpenia), avšak uvedená povinnosť súdu prvej inštancie sa vzťahuje len prípady, kedy dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní.

23. V zmysle ustanovenia § 393 ods. 1 CSP je odvolací súd povinný vo svojom rozhodnutí poučiť strany o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní. V danej veci poučenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 31. mája 2018, č. k. 1Cob/195/2017-191 obsahuje v súlade s ustanovením § 393 ods. 1 CSP poučenie o prípustnosti dovolania (§ 419 CSP), o lehote na podanie dovolania (§ 427 CSP), o náležitostiach dovolania (§ 428 CSP), ako aj o povinnosti zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní advokátom, vrátane povinnosti spísania dovolania a iných podaní dovolateľa advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Z tohto dôvodu nebol súd prvej inštancie povinný (a zároveň ani oprávnený) vyzývať dovolateľa na odstránenie väd dovolania pred predložením súdneho spisu dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní žalovaného.

24. Dovolanie bolo spísané advokátskym koncipientom, ktorý bol na tento úkon poverený advokátom podľa § 64 ods. 2 zákona o advokácii. Podľa tohto ustanovenia advokátsky koncipient vykonáva pod vedením a dohľadom advokáta, spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti, komplementára komanditnej spoločnosti alebo konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným právnu prax, ktorej účelom je nadobudnúť vedomosti a osvojiť si skúsenosti potrebné na výkon advokácie. Počas tejto praxe je

advokát oprávnený poveriť advokátskeho koncipienta vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré advokátsky koncipient robí samostatne.

25. Vo vzťahu k uvedenému dovolací súd uvádza, že podľa čl. 2 ods. 2 Uznesenia č. 14 Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory zo dňa 7. novembra 2006 o pravidlách výkonu substitučného oprávnenia advokátskych koncipientov, advokátsky koncipient nesmie advokáta zastupovať pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky a Ústavným súdom Slovenskej republiky. Hoci citované uznesenie nie je záväznou právnou normou pre účely hodnotenia prípustnosti konania koncipienta v dovolacom konaní, aj z takéhoto prístupu samotnej Slovenskej advokátskej komory je zjavné, že akceptuje nemožnosť konania osoby bez oprávnenia na výkon advokácie v konaniach, ktoré ex lege takýto stupeň osobitného právneho zastúpenia vyžadujú. Udelenie plnej moci advokátskou spoločnosťou svojmu zamestnancovi - koncipientovi, nemôže založiť jeho oprávnenie plnohodnotne, v rovnakom rozsahu ako advokát, naplniť literu zákona výslovne formulujúcu povinnosť spísať a podpísať dovolanie advokátom.

26. Dovolací súd má za to, že zákonodarca sa v ust. § 429 ods. 1 CSP neuspokojil len so stanovením povinného zastúpenia advokátom počas dovolacieho konania, ale zdôraznil aj podmienku, aby bolo dovolanie nielen advokátom spísané, ale aj podpísané (skutočnosť, že dovolanie bolo na hlavičkovom papieri advokáta, nie je v tomto prípade relevantná). Dovolací súd pri posudzovaní splnenia zákonných podmienok pre podanie dovolania musí striktné vychádzať z ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, podľa ktorého okrem povinného zastúpenia advokátom výslovne vyžaduje, aby dovolanie bolo zároveň ním spísané a podpísané, pričom podmienky musia byť splnené kumulatívne.

27. Na záver dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie R 78/2018 uvedené v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 9/2018, v obchodných veciach, podľa ktorého skutočnosť, že dovolanie bolo spísané a podpísané advokátskym koncipientom, predstavuje neodstrániteľnú podmienku prípustnosti dovolania, čo má za následok odmietnutie dovolania podľa ust. § 447 písm. e/ Civilného sporového poriadku za predpokladu, že strana sporu bola o povinnosti byť zastúpená advokátom poučená v rozhodnutí odvolacieho súdu.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že v rozhodovanej veci nebola splnená osobitná procesná podmienka dovolacieho konania v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, preto najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. e/ CSP. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa dovolací súd nezaoberal prípustnosťou podaného dovolania.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

30. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.